

Ekiciden tütün alma hakkında 1/996 numaralı kanun lâiyhası ve Gümrük ve İnhisarlar, İktisat ve Adliye encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı 6/1217

13-V-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

İktisat, Gümrük ve İnhisarlar vekilliklerince müştereken hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12-V-934 toplanışında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan (Ekiciden tütün alma) kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Ekiciden tütün alma kanunu esbabı mucibesi

A - Lâiyhanın esası

1 — İskonto ve iskarta:

Harpsonları vaziyetinden doğan anormal iskonto ve iskarta muamelesi, ekici tüccara sattığı tütünü teslim ederken tüccar, tarafından sikletten veya fietten tezilat talebi veya aynı kalitede bir partinin, bazan bir kısım balyelerinin bilâbedel de terki şartile, muhtelif fiat dereceli guruplara tefrik ettirilmesi suretile vaki olmaktadır.

Bu muamelenin çiftçi bakımından ehemmiyet ve vehametini defaten takdir edebilmek için çiftçinin heman daima, satış ve teslim zamanları arasında bazan iki ayı da geçen bir müddet bulunduğunu ve değer fiatle bağlandım zannederken, şu veya bu şekilde iskonto ve iskarta talebinden dolayı, vasatı fiatin büyük nisbette düştüğünü hatırlamak kâfidir. Bazı mntakalarda bu tarzda yapılan iskonto ve iskarta nisbetinin, partinin yüzde yetmişini bulduğu da ilâveten düşünülürse, müstahsilin bu meselenin halline verdiği ehemmiyet ve bu istikametteki mesaiyi takipte gösterdiği alâka ve heyecanın derecesi kendiliğinden anlaşılır. İskonto ve iskarta meselesi Türkiye tütüncülüğünün, halen en mühim ve en müstacel meselelerinden biri halini almıştır. Tatbikatının alıcı, ve bizzat Türk tütüncülüğünün atisi ve menfaati noktasından ihtiva ettiği ehemmiyet te daha aşağı derecede değildir.

Bu itibarla, iskonto ve iskarta tatbikatının önüne geçecek kararların müstacelen ittihazı zarurî görülmüş ve bunların tamamen vaziyete ve ihtiyaca mutabık ve çiftçi alıcı ve memleket menfaatlerine aynı derecede uygun ve tütün istihsal ve ticaretinin iktisadî bünye ve muvazenede işgal etmekte olduğu mühim mevkie nazaran tütün alım, satımını iğlâk veya herhangi müşkilâta düşürecek bir vaziyete meydan vermemesini temin için 15 nisan 1934 te Ankarada başlıca istihsal ve ihraç sahalarımız ekici ve alıcı mümessilleri, büyük alıcı kumpanyalar muhahhasları ve İnhisarlar ve Gümrükler vekâletile Ziraat vekâleti mümessillerinden mürekkep olarak bir kongre de içtima ettirilmiştir.

Lâyiha, tamamen serbest şekilde cereyanına itina edilmiş olan bu kongre münakaşaları netice-

sinde ittifakla alınmış kararları ihtiva idiyor.

Tütün tüccar eline geçtikten sonra, ihracat için işleme tarzı ve balyalanması mevzu haricidir. Binnetice, milyonlarca ekiciyi müstefit edecek mahiyette bulunmasına mukabil tütün işlemeyi iş edinmiş olanları mutazarrır eder mahiyeti yoktur.

Büyük Millet Meclisinde halen tetkik edilmekte olan tütün kanunu lâyihasile münasebatına gelince, gerek vekâlet gerek kongrece bu kanun lâyihası da, bir kere daha gözden geçirilmiş ve ekiciden tütün alma kanunu lâyihası esaslarını, bu lâyihayı ancak takviye ve ikmal edecek mahiyette olduğu kanaatine varılmıştır. Bu lâyihanın Büyük Millet meclisindeki lâyiha ile mezci teklif edilmemiş olmasının sebebi, mevzudaki hususiyet ve müstaceliyettir.

B - İskonto ve iskarta tatbikatına yolveren harpsonrası vaziyeti

Bu vaziyet ana Hatlarile berveçhi atı hulâsa edilebilir:

I — Türkiyenin, tütünün ilk bittiği yer olduğu iddiasına itiraz edenler bulunabilir. Çünkü tütün, her mntaka ve her iklimde yetişebilen bir mahsuldür. Fakat Türkiye, Türk tütününü denilen en yüksek kalitenin menşei ve vatani olmuştur, ve bu gün de bu nevi tütünlerin en uygun ve en geniş sahalarına malik, en büyük müstahsildir. Türk tütününü umumî unvanı Yunan, Bulgar, sohum ve bu günkü Yugoslavya tütünlerinin bir kısmını da havi olan yüksek tütünlerin umumî adıdır. Türkler, üç kıta üzerine yayılmış, vâsi imparatorluklarının her tarafında, tabiatte kaba ve iri yapraklı olan tütünleri yer yer tecrübe ederek bu günkü küçük yapraklı, kokulu ve ihtirak kabiliyetli asıl neveleri veren yerleri adım adım tesbit etmişler ve bu yerlere müebbet bir şühret temin eylemişlerdir.

Dünyanın hiç bir tarafında, bu yerler haricinde, tabiat, toprak ve iklim imtizacına malik bir yer bulunmadığı gibi, Türk milleti kadar bu saıl ziraatte ehliyet ve kifayet gösterebilen bir millette çıkmamıştır.

II — Yunan, Bulgar tütünlerini de şamil bu geniş manasile, Türk tütünleri piyasasında baş göstermiş olan buhran, bugünkü cihan buhranına pek çok takaddüm eder.

Balkan harbinden sonra Türkiye, tütün ziraatı ile dünyada şöhret almış vilâyetlerinden bir kısmını, Yunanlılar, Bulgarlar lehine terke mecbur olmuştu. Bunlardan bilhassa birincilere terkedilmiş yerler arasında, diğerine metruk araziye nazaran fazla şöhreti haiz, bir iki saha da bulunmakta idi. O tarihe kadar, Yunan tütününü namı, eski Yunanistanın adı kalite aşağı tütünlerine alem olmuştur.

Bulgar tütününü namı, milletler arası piyasada henüz yoktu.

Yunanlılar, yeni vilâyetlerinin, müktesep tütün şöhretini istismar etmek istediler ve Türk milletinin bu ziraatte gösterdiği yüksek kabiliyetin eseri olarak bu kısım tütünlere verdiği Türk tütününü unvanını, Türkiye tütünleri lehine daima bir propogandaya hizmet etmemesi için şark tütününe kalp ve bu tabiri yaymaya çalışmakla işe başladılar.

Umumî harbin infilâkı, Yunanlıları bu mesailerinde yarıda bıraktı. Harp seneleri, Türk tütününü sarfına almış memleketler için büyük ve devamlı mahrumiyet seneleri oldu.

Cenubî Afrikada, Amerikada ve diğer muhtelif yerlerde bu tütünleri yetiştirebilmek için Harp devamınca yeniden sarf edilmiş mesai bir kerre daha muvaffakiyetsizlikle bitim buldu.

III — Umumî harbin hitamı, her memlekette, harp senelerinin sürekli mahrumiyetini telâfiye koşan halkın, anormal nisbetlerde ziraî, sınaî maddeler taleplerini doğurmuştu. Bu meyanda Türk tütünleri hususî ve şiddetli bir taleple karşılaşmıştı. Hlbuki, Türklerle Yunanlılar arasında devam eden muhasemat, bu mahsulün istihsal piyasasında normal faaliyete imkan vermemekte idi.

Bulgarlarsa buğday istihsal sahalarından bir kısmını, Romanya lehine gaybetmişler ve iktisadî muvazenelerini tesis için yeni bir ziraî faaliyet branşı arayordular. Büyük alıcı şirketler, Bulgaristana müracaat ve köylülerine meccanen Türk tütün tohumu tevzi ederek, vâsi nisbette zeriyyat yaptırıldılar.

Türk tütününü yetiştirme ve işleminin , asıl sayı denen, büyük dikkat, bilgi ve itinaya muhtaç bir iş olmasına rağmen, o tarihe kadar bu tarzda ziraate aşına olmayan bulgarlar, rastgele her yere tohum atıyorlar ve rastgele işleyordular. İlk senelerde alıcı piyasanın büyük ihtiyacı ve boşluğu, bulgarları mütemadiyen zer sahalarını tevsi hizmet etmiş olmakla beraber mahsulün iş ve kalite noktasından inceliklerini pek aramaya imkân vermedi.

Fakat, aralarındaki muhasematın hitamına mebni, Türk ve Yunanlıların da Milletler arasındaki piyasada yeniden görünmeleri, kalite düşkünlüğü haricinde iyi işlenmemiş ve tam vaktinde toplanmamış, iyi kurutulmamış olmalarından dolayı dayanmak kabiliyeti olmayan bulgar tütünlerinin son derece aşağı fiyetlerle satışa dökülmeleri zaruretini intaç etti ve bu suretle 1926 senesi eylülünde, Türk tütünleri piyasasında fazla istihalden mütevellit buhran başladı, ve bugünkü cihan buhranının infilâkı tarihi olan 1929 eylülüne kadar depresyon seyrinde devam etti.

IV - Cihan buhranının, bilhasa zirai ve iptidai maddeler fiatlerinde büyük sukutlar vücade getirerek büyümesi ve yayılması, iştira kudretlerini her memlekette mütemadiyen azaltmakta olması, her memlekette alınmış milli iktisadı koruma tetbirleri neticeleri 1925 den müdevver vaziyete inzimam etti.

Ucuzluk kaliteden önce isteniyor ve her memleket bu müşkül mücadelede hem en ucuz hem en yüksek mal vermek için, maliyet fiyetlerini düşürecek, fakat kaliteyi yükseltmesede bozmayacak en vâsi rasyonelizasyon mesaisine kendilerini vermiş bulunuyorlardı.

Sigara sanayiinde tütünler, sureti umumiyede şu üç gruba ayrılmakta idi:

a) Nefis tütünler, bu kısım tütünleri yüzde 87 ye yakın kısmı bugünkü Türkiye topraklarında yetişmekte idi mütebakisini, Yunanistan, Sovyet Rusyanın Sohum havalisi veriyordu.

b) Kaliteli tütünler: bu nevi tütünlerin yüzde 5' i topraklarımızda çıkmakta idi mütebakisini Bulgaristan, Yunanistan, Sovyet Rusya ve yugoslavya yetiştiriyordu.

c) Adî tütünler: her tarafta yetiştirilmekte idi.

Eyi Türk Sigareti imalinin, Türk tütünlerinin itinalı ve bilgili şekilde harman yapılmasile kabil olmasına mukabil, adî tütünler için mevzubahs olmayan bu zaruret, fiyetlerinin ucuzluğu her memlekette sigaret sanayiinin ya kartelleşmiş bir halde veya inhisar altında bulunması ve müşterilerin zevkine bunların hâkim bulunması bilhassa Amerikalıların teşkilâtli ve vadeli satışları, ve muhtelif Avrupa kartellerini ellerine almış bulunmaları, eyi tütün yetiştiren memleketlerin vaziyetini müşkilleştirdi. Çiftçiyi alıcı karşısında daha münkat vaziyete soktu.

V - Müstahsilin teşkilâtsizliği, finansman teşkilâtının zafı, haricte tütün satış ve işleyiş ve imalile meşgul Türklerin yokluğu, tütün satışlarında birinci derecede rol oynayan ekisper ve harmancıların türklerden gayri milletlere mensup bulunmaları ve nihayet alıcılar tarafından yapılan kontratların, bir cepheli olarak müstahsile tahmil ettiği mükellefiyetlere mukabil, çiftçinin hukukunu da temin edecek mvzuat kifayetsizliği, bu umumî vaziyet ve şerait haricinde, Türkiye itibarile ayrıca müessir oluyordu.

İskonto ve iskarta tatbikatı bu şerait dahilinde büyüdü ve yalnız çiftçi değil, alıcı ve Türkiye tütüncülüğünün de esas menfaatlerini tahdit eder bir mahiyet aldı.

C - İlişik lâyihanın hedefi

İlişik lâyihanın hedefi şudur:

I - Alıcı ve satıcı ve memleketin yüksek menfaati arasında, tam, devamlı ve ahenkli bir itilâf tesis etmek.

II - Ekici ve alıcının bu maksatla karşılıklı vazife ve mükellefiyetlerini tesbit etmek.

III - Tütün, köylü ve alıcı bakımından, fuzuli masraflar ve zararlı göreneklerden uzaklaştırmak suretile maliyet fiatini düşürerek, kalitesini yükselterek satış ve ihracatını kolaylaştırıp tevsi etmek,

IV — Türk tütününü nasıl ismini taşıdığı milletin eseri ve rakip ve alıcı memleketlerde kullanılan bu tütüne ait istilahlr nasıl Türk lisanının malı ise, çiftçi ile ilk alıcı tüccar arasındaki safhaya ait işleme ve muamele şekillerinin de en rasyonel şekilde memleketimizde teessüs ve

takarrürüne hizmet etmek ve şark tütününü tabiri muvacehesinde, Türk tütününü tabirini en iyi işlenmiş ve en yüksek ve teminatlı tütünlerin unvanı olarak ayakta tutmak.

İlişik lâyiha maddelerinin tesbitinde nazara alınmış mülâhazalar

Bu mülâhazalar berveçhi atidir:

Lâyihanın asıl mevzuu olan iskarta ve iskonto meselesinin halli için, her şeyden evvel tütün alım satım muamelelerinde ihtilâfa ve dolayisile iskonto ve iskarta talebine yol açan sebepleri ortadan kaldırmak lâzımdır.

Filhakika bu ihtilaflar, tütünlerin denk haline getirilmeksizin ve tabiri diğerle henüz evsafı taayyün etmeden yapılmış satışlardan ve alım satım akitlerinin her iki taraf menfaatini koruyacak kayıtları ihtiva etmemesinden ileri gelmektedir.

Bunlardan birinci mahzurun izalesi için tütün denklerinin sureti ihzarı ve tütün denk haline sokulmadan satışının men edilmesi, ikinci mahzurun ortadan kaldırılması için de, tütün satış mukavelelerinde her iki taraf için riayeti mecburi ve hilâfına hareket memnu esasların tesbiti ve bunada rağmen zuhur edebilecek ihtilâfların hakem yolile haledilmesi esası kabul olunmuştur. Lâyihanın 1-7 maddeleri bu mülâhazaların ifadesidir.

Tütün ekicilerinin mahsullerini hariçten para tedarik etmeksizin yetiştirmeleri kabil olamayacağı anlaşılmış, fakat müstahsile ödünç para verenlerin bilahere mahsulün satışı esnasında, ekicilerin serbest hareketini takyit eden bazı şartlar mukabilinde ödünç vermeye razı oldukları görülmüştür.

Bir taraftan ödünç verenlerin, bu suretle ekiciye dokunan yardımının mukabilini temin etmek, diğer taraftan da müstahsilin satış esnasındaki menfaati icaplarını korumak için, avans vermiş olanların, müsavi şerait dahilinde hakkı rüchanı esası kabul edilerek 9 uncu madde vücade getirilmiştir.

Ticari muamelelerde, sürat matlup olduğu kadar, ekicinin de mahsulünü satar satmez, bedelini sürati mümkinine ile elde edebilmesi zarurî olduğundan, ekicinin transfer muamelesinin iktiza ettirdiği merasimi ikmal ettiği tarihten itibaren alıcının on gün içinde satın aldığı malın bedelini ödemesi musip görülmüştür.

Şu kadar ki bazı makbul sebeplerden dolayı muamele teahhür ettiği takdirde ahkâmı umumiyemizin icabatı nazara alınarak 10 uncu madde o şekilde tanzim edilmiştir.

11 inci maddenin, tütün satıcısını her hangi satıcıdan daha farklı muameleye tâbi tutmak vaziyetine hateme vermek maksadına matuf olduğu aşikârdır.

12 inci madde gerek du kanunun tatbikatında, gerek tütüncülüğümüzün inkişafından mühim vazife alan eksperler ve faaliyetlerini nizam altına almak mülâhazasile vekâletimizce vazolunmuştur.

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.

G. ve İ. encümeni

Karar No. 17

Esas No. 1/996

27 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

İktisat ve Gümrük ve inhisarlar vekilliklerince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 12 - V - 1934 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılarak Başvekilliğin 13 - V - 1934 tarih ve 6/1217 sayılı tezkeresile gönderilip

encümenimize havale buyurulan (Ekiciden tütün alma) adlı kanun lâyihasile mucip sebepler mazbatası Gümrük ve inhisarlar vekili Rana Beyefendile Hukuk müşaviri Baha ve İktisat vekâleti Türk ofis reisi Faik Beyler hazır oldukla-

rı halde müzakere ve tetkik olundu.

Bu sene nisan ayında Ankarada, memleketin tütün yetiştiren mıntakalarından gelen tütün ekicileri tüccarlarından ve alâkadar vekâletler mümessillerinden mürekkep üzere toplanan tütün kongresinde ittihaz olunan kararlardan mülhem olarak Hükümetçe hazırlanan bu kanun lâyihasının tedvini sebeplerini etraflıca izah eden esbabı mucibe mazbatasındaki mülâhaza ve mütalealar encümenimizce de muvafık görülmek üzere kanunun umumî heyeti kabul olunmuş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci maddede geçen kalıp sözü, bazı tütün mıntakalarında ekicinin tütünü hazırlanırken yaptığı ilk muameleyi ifade eder bir manada olduğu halde Ege mıntakasında doğrudan doğruya kalıp halinde ihzar edilen denklere denilmekte olduğundan iltibasa mahal kalmamak üzere bu maddedeki dizi, demet sözlerinden sonra gelen kalıp sözünden evvel (denk halinde olmayan) sözleri ilâve olunarak madde tadil edilmiştir.

Beşinci maddedeki «His ve menfaatlerine kâpılmayarak» cümlesi zait addedilerek kaldırılmış ve «yemin» sözü yerine «ant» denilmiştir.

Yedinci maddedeki «küf, dara ve su çürüğünden mütevellit tenzilât müstesna» cümlesi tire içine alınmak suretile aynen kabul olunmuştur.

Dokuzuncu maddenin mevzuu tütün kanununun 38 inci maddesine girdiğinden kaldırılmıştır.

Onuncu madde, rüçhan hakkının ekici aleyhine bir tavik silâhı olarak kullanılmasına bir taraftan mâni olmak, diğer taraftan bu ticaretin hususiyetlerine uymuş bulunmak esbabı mucibesile tadil edilmiş ve 9 uncu madde olarak kabul olunmuştur.

On birinci madde, ekicinin haklarını muhafaza

ve maksada göre hükmün tavzihi düşünölmek üzere tadil ve 10 uncu madde olarak kabul olunmuştur.

On ikinci madde, 11 inci madde olarak aynen kabul olunmuştur.

On üçüncü madde, tütün eksperleri hakkında yapılacak talimatname için teklif olunan bir sene müddet kaydi lüzumsuz görölmek üzere kaldırılmış ve 12 inci madde olarak kabul olunmuştur.

On dördüncü madde de, talimatname hükümlerine muhalif hareketin bu kanunda ceza ile teyidi muvafık olamayacağı mülâhazasile Hükümetin teklifi olan 13 üncü maddeye matuf kayıt ırkarılmak suretile tadil edilmiş ve bu madde 13 üncü madde olarak kabul olunmuştur.

On beşinci madde, bu kanunun yeni bir kanun olması hasebile bu maddedeki hükmü tabiatile havi olduğu görölmek üzere kaldırılmıştır.

On altıncı madde, iki ayrı hükmü ihtiva ettiği için, ayrılarak 14 üncü ve 15 inci madde olmak üzere tanzim olunmuştur.

Bu kanunun 4 üncü maddesine göre yapılması mecburî olan kontratipin ilişik nümunesinde iskarta (ihrakiye) denk adedi sözlerinin kontratiple yapılan muamelede yeri olmadığından kaldırılmıştır.

Tadil olunan kanun lâyihasile ilişik evrak İktisat encümenine havale buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

G. İ. E. Reisi	M. M.	Kâtip
Çorum	Ordu	Afyon Karahisar
İsmet	A. Şevket	Cemal
Aza	Aza	Aza
Aydın	Kırşehir	Cebelibereket
Fuat Şahin	Serdar	H. Basri
Aza	Aza	Bekir
Samsun	Cebelibereket	
Memet	İbrahim	

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Karar No. 23
Esas No. 1/996

29 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 13 mayıs 1934 tarihli ve 6/1217 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sevk edilen ekiciden tütün alma kanunu lâyihası encümenimize havale edilmekle, İktisat vekâletinden Türkofis reisi Faik Kurtoğlu ve Gümrük ve inhisarlar vekâletinden hukuk müşaviri Baha Beylerin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha, encümenimizden evvel Gümrük ve inhisarlar encümeninde tetkik edilmiş olup, müzakere sırasında mezkûr encümenin tadilâtı dahi nazara alınmıştır.

Memleketimizin çok mühim bir mahsulünü teşkil eden tütünün alım satımında şimdiye kadar büyük şikâyetleri doğuran sebepleri ortadan kaldırmaya matuf olan bu lâyiha çok büyük bir ihtiyaca tekabül etmekte olup esasen lâyihanın hükümleri alıcı ve satıcı mümessillerinden mürekkep kongrede her iki tarafın uzun

münakaşası neticesinde mutabık kaldıkları esasa göre tanzim edilmiştir.

Encümen maddelerinin hükümlerini muhafaza etmiş, aneak tatbikatta daha kolay anlaşılabilmesini temin noktasından bazı tanzihat yapılmıştır.

Havale mucibince Adliye encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

İk. E. reisi	M. M.	Kâ.	Aza
Edirne	Ş. Karahisar		Zonguldak
Şakir	İsmail		Hasan
Aza	Aza	Aza	Aza
İzmir	Zonguldak	Bolu	Ankara
M. Sadettin	Ragıp	Şükrü	Eşref
Aza	Aza	Aza	Aza
Bursa	İstanbul	Bursa	Gümüşane
Dr. R. Ferit	Alâettin	Rüştü	Edip Servet

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 46
Esas No. 1/996

6 - VI - 1934

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 13 mayıs 1934 tarih ve 6/1217 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise sevkolunan ekiciden tütün alma kanunu lâyihası ile esbabı mucibe mazbatası ve Gümrük ve inhisarlar encümenile İktisat encümeninin tadilleri ve esbabı mucibe mazbataları encümenimize tevdi edilmekle Türkofis reisi Faik Kurtoğlu ve Gümrük ve inhisarlar vekâleti hukuk müşaviri Baha Beyler huzurunda tetkik ve müzakere olundu:

Ziraî istihsalâtımızın ve ihracat mallarımızın başında gelen tütünlerin alım satımında ekiciyi korumakla beraber alıcının haklarını da temin etmek maksadile kaleme alınan bu lâyihanın ekici ve alıcı mümessillerinden mürekkep kongre-

de kabul olunan esaslardan alındığı anlaşıl-
mış ve lâyiha esas itibarile kabul olunmuştur.

1, 2, 3 ve 4 üncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Ekici ile alıcı arasında çıkacak ihtilâfların hakemler marifetile halline dair hükümleri ihtiva eden 5 ve 6 ncı maddeler, alım ve satım işine dair iki tarafın aktettikleri mukavelenin bu kanuna göre tatbik ve icrasından doğacak ihtilâflara munhasır olması lâzımgelmesine, hiç akit yapılmadığı, akitte rıza bulunmadığı, ikrah bulunduğu, mukavelenin sahteliği gibi ihtilâfların umumî hükümler dairesinde salâhiyetli mahkemede halledileceğine ve maksadın bundan iba-

ret olduğu da izah edilmesine binaen 5 inci maddenin birinci fıkrası bu esasa göre tadil edildiği gibi bir hakem heyeti teşkili için ticaret odasına ve bulunmayan yerlerde belediyeye müraacaat şekli, karşı tarafa tebliğ lüzumu, hakemlerin karar verme müddeti, kararlarını tefhim veya tebliğ mecburiyeti gibi tatbikatın zarurî icaplarından olup lâyihada yer bulmayan esaslar da nazarı itibare alınarak diğer fıkralar da yeniden kaleme alınmıştır. 6 ncı madde ile de itiraz müddeti hakkında bir hüküm konulmuş ve hakem kararlarının mahkeme ilâmları gibi iera dairelerince infaz edilmesi lâzım bulunmasına göre bu kararların Sulh mahkemesince duruşma yapılmaksızın bir tarafın talebile tescilin yapılacağına dair bir fıkra ilâve olunmuş, gerek itiraz üzerine, gerek taraflardan birinin hakem seçmemesi veya hakemlerin müddeti içinde karar vermemeleri dolayısıyla sulh hâkiminin reisliği altında toplanacak hakem heyeti kararlarının Sulh mahkemesi kalemlerinde kaydedileceğine nazaran ayrıca tescile tâbi tutulmamıştır.

Hakem yolile halledilecek ihtilâflar bu kanunun ve bu kanuna bağlı örneğe göre aktedilecek mukavelenamelerin tatbik ve ierasından doğacak ihtilâflar olduğuna göre hakemlerin salâhiyet hududunu tecavüz ederek hiç bir akit yapmadığı, sahtelik olması gibi ihtilâflara karar vermeleri halinde tescil yapılamayacağını göstermek için de fıkraya kayıtlar ilâve edilmiştir.

Bu kanuna göre ikici ile satıcı arasında alım ve satım mukavelesi yapıldıktan sonra alıcı 8 in-

ci madde hükümlerine göre denklere muayene ederek üzerine damga vurmak veya dengi dört tarafınla imple bağlayıp kurşun mühür koymak suretile ekicinin müdahalesine imkân vermeyecek şekilde tesbit edileceğine göre küf, dara ve su çürüğünden başka her ne nam ile olursa olsun tenzilât yapılmaması esas maksat olduğundan bu haller haricinde hakem kararile dahi tenzilât yapılmasına imkân vermemek için 7 inci maddedeki « hakem heyeti kararı olmaksızın » kaydı ekseriyetle tayıy edilmiştir.

Lâyihanın diğer maddelerinde hükme müessir olmayan ibare ve kelime tashihleri yapılmıştır.

Lâyiha hükmünün ekici ve satıcıların derleme ve alım satım müddetlerinden evvel irtılalarına arz edilmesi ve kanuna göre hazırlık yapılarını temin için bir an evvel kanuniyet iktisap etmesi zarurî bulunduğundan tercihan ve müstacelen müzakeresini teklif eyleriz.

Meclisin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Ad. En. Reisi	Bu M. M.	Kâtip
Çorum	Kayseri	Trabzon
Münir	S. Aazmi	
Aza	Aza	Aza
Antalya	Edirne	Çanakkale
Haydar	Şeref	Osman Niyazi
Aza	Aza	Aza
Erzincan	Antalya	Konya
Abdülhak	Numan	T. Fikret
		Nâzım

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ekiciden tütün alma kanunu lâyihası

MADDE 1 — Dizi, demet, kalıp veya her hangi şekilde olursa olsun denk haline konulmadıkça, tütün alm satımı yapılamaz.

MADDE 2 — Tütün ekicisi, mahsulünü denk yaparken, kırntı, son denilen güzleme, yanık, yeşil, çürük, hastalıklı, basık, ezik olanlarını, ayrı ve görmezlerini ayrı denklere koymağa mecburdur. Bunlardan çürük, yanık, yeşil, kırntı olanlar İnhisarlar idaresince usul veçhile imha edilir.

MADDE 3 — Tütün ekicisi, Samsunkârî denklede: taban, kapak ve kafalıklarda ve Rumelikârî denklede: direk ve kapaklarda, denklelerin ihtiva ettiği elden gayrisini kullanamaz.

MADDE 4 — Tütün ekici ve alıcıları arasındaki alım - satım, bu kanuna ilişik kontratiple yapılır. Hususî şart veya anlaşmalar, bu kontratipin umumî hükümlerine aykırı olmamak şartile eklenebilir.

Kontratipler, gümrük ve inhisarlar vekâletince bastırılarak bedeli mukabili isteyenlere satılmak üzere tütün ekim ve satım sahalarna gönderilir. Ekici ile alıcı arasındaki alım - satımlarda, bu basılı kontratiplerin kullanılması mecburidir.

MADDE 5 — Tütün ekicisile, alıcısı arasında tütün alım, satımı veya nevelerinin tayininden doğacak ihtilâflar, taraflardan birinin müracaati tarihinden itibaren on gün içinde: o yerin ticaret ve sanayi odası, bulunmadığı takdirde o yerin belediyesi ve ekici, ve alıcı taraflarından seçilecek birer zatten mürekkep üç kişilik bir hakem heyeti marifetile halledilir. Hakemlerin tütün işini bilir zatlerden olması ve o yer ticaret odası veya belediyesi huzurunda his ve menfaatlerine kapılmayarak doğruyu tayin edeceklerine yemin etmeleri şarttır. Oda ve belediyeler bu maksatla fevkalâde ve müstacel içtima akt ve

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ekiciden tütün alma kanunu

MADDE 1 — Dizi, demet, denk halinde olmayan kalıp veya her hangi şekilde olursa olsun, denk haline konulmadıkça, tütün alm satımı yapılamaz.

MADDE 2 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir .

MADDE 3 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir .

MADDE 4 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir .

MADDE 5 — Tütün ekicisile alıcısı, arasında tütün alım ve satımı veya nevelerinin tayininden doğacak ihtilâflar, taraflardan birinin müracaati tarihinden itibaren 10 gün içinde o yerin ticaret ve sanayi odası, bulunmadığı takdirde belediyesi ve ekici ve alıcı taraflarından seçilecek birer zatten mürekkep üç kişilik bir hakem heyeti marifetile halledilir. Hakemler tütüncülüğü bilir zatlerden olur ve o yerin ticaret ve sanayi odası veya belediyesi huzurunda doğrusunu bildireceklerine ant içirilir.

Oda veya belediyeler bu maksatla fevkalâde ve müstacel içtima akit ve heyetlerinden bir ve

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ekiciden tütün alma kanunu lâyihası

MADDE 1 — Ekici ile alıcı arasında tütün alm satımı, ancak el el işlenmiş denk halinde yapılır. Denk haline konulmadan, dizi, demet gibi şekillerde alm, satım yasaktır.

MADDE 2 — Tütün ekicileri, mahsullerini denk yaparken, kırntı, son denilen güzleme, yanık, yeşil, çürük, hastalıklı, basık, ezik olanlarını ayırmağa mecburdur. Bu nevi kusurlu tütünler, satılacak denklere karıştırılamaz. Bunları ekiciler bedelsiz olarak, İnhisarlar idaresine teslim ederler. Bedelsiz olarak İnhisarlar idaresine teslim edilmiş olan bu çeşit tütünler - inhisar mevzuu haricinde zirai veya sınaî maksatlar için tâli istihsalâta kullanılmak imkânı elde edilinceye kadar - İnhisarlar idaresince usulü dairesinde imha edilir.

MADDE 3 — Hükûmetin şekli aynen

MADDE 4 — Tütün ekici ve alıcıları arasındaki alm satım bu, kanuna ilişik örneğe göre Gümrük ve inhisarlar vekâletince bastırılıp 5 kuruşa satılacak mukavelelerle yapılır. Bu kanun hükümlerine aykırı olmamak şartile mukaveleye hususî şartlar eklenebilir.

MADDE 5 — Tütün ekicisi ile alıcısı arasında, tütün alm satım veya nevelerinin tayininden doğacak bilûmum ihtilâflar, taraflardan birinin müracaati tarihinden itibaren, on gün içinde o yerin ticaret ve sanayi odası, bulunmadığı takdirde belediyesi ve ekici ve alıcı taraflarından seçilecek birer zatten mürekkep, üç kişilik bir hakem heyeti marifetile halledilir. Hakemler, tütüncülüğü bilir zatlerden olur ve o yer ticaret ve sanayi odası ve bulunmayan yerlerde belediyesi huzurunda doğruyu bildireceklerine yemin ettirilir.

Oda ve belediyeler bu maksatla fevkalâde ve

ADLIYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ekiciden tütün alma kanunu lâyihası

MADDE 1 — İktisat encümeninin teklifi aynen

MADDE 2 — İktisat encümeninin teklifi aynen

MADDE 3 — İktisat encümeninin teklifi aynen

MADDE 4 — İktisat encümeninin teklifi aynen

MADDE 5 — Tütün ekicisi ile alıcısı arasında alm, satım mukavenamesinin bu kanuna göre tatbik ve icrasından doğacak bütün ihtilâflar hakemler marifetile hallolunur.

Bunun için davacı taraf o yerin ticaret odasına, yok ise belediyesine yazı ile müracaat ederek tahkim istediğini ve hakemini bildirir. Ticaret odası veya belediye bu müracaati derhal diğer tarafa bildirerek üç gün içinde hakemini seçmesini ister ve kendisi de bir hakem seçerek her üçünü doğruyu tayin edeceklerine yemin ettirir.

Hakemler, tütün işlerini bilir kimselerden

Hü.

heyetlerinden bir veya bir kaç kimseyi gerek yemin kabulü, gerek hakem seçimi için tevkil edebilirler.

MADDE 6 — Taraflardan biri, 5 inci maddede yazılı hakem heyeti tarafından verilmiş ve tebliğ olunmuş karara razı olmadığı, veya bir taraf hakem tayininden imtina ettiği veyahutta hakemlerin tayini veya karar vermesi için tesbit edilmiş olan on gün müddet geçmiş bulunduğu takdirde, şikâyetçi taraf en yakın sulh hâkimine yeniden hesap olunacak on gün içinde müracaat eder. Sulh hâkimi, taraflardan biri hakem tayininden imtina ettiği ahvalde o taraf namına da resen bir hakem tayin ederek kendilerini bu defa hakem sıfatile reisliği altında toplar ve bu heyet meseleyi tetkik ve müracaat tarihinden itibaren on gün içinde kararlarını vermeğe mecburdur. Hakemlerin beşinci maddedeki yemin ve bilgi şartlarını haiz olmaları şarttır. Bu heyetin vereceği kararlar katî olup itiraz ve temyizi kabil değildir. Tahkim masrafları haksız çıkan tarafça ödenir.

MADDE 7 — Hakem heyeti kararı olmaksızın, iskonto veya iskarta veya diğer namlarla fiat veya siklet tenzili veya bedelsiz alınacak kısım tefriki, küf, dara ve su çürüğünden mütevellit tenzilât müstesna, her iki taraf için yasaktır. Aykırı hareket edenlerden, tenzilât fiata müteallikse bunun ve siklete veya bedelsiz terke müteallikse tenzil edilen miktar kıymetinin on misli ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bu ceza iki misli hükmolunur.

G. İ. E.

ya bir kaç kimseyi gerek ant kabulü, gerek hakem seçimi için tevkil edebilirler.

MADDE 6 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7 — Hakem heyeti kararı olmaksızın, iskonto veya iskarta veya diğer namlarla fiat veya siklet tenzili veya bedelsiz alınacak kısım tefriki - küf, dara ve su çürüğünden mütevellit tenzilât müstesna - her iki taraf için yasaktır. Aykırı hareket edenlerden, tenzilât fiate müteallik ise, bunun ve siklete veya bedelsiz terke müteallik ise tenzil edilen miktar kıymetinin on misli ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bu ceza iki misli hükmolunur.

İk. E.

müstacel içtima akit veya heyetlerinden bir veya bir kaç kimseyi gerek yemin verdirmesi ve gerek hakem seçimi için tevkil edebilirler.

MADDE 6 — Taraflardan biri, 5 inci maddede yazılı hakem heyeti tarafından verilmiş ve tebliğ olunmuş karara razı olmadığı veya bir taraf hakem tayininden imtina ettiği veyahutta hakemlerin tayini ve karar vermeleri için tesbit edilmiş olan on gün müddet geçmiş bulunduğu takdirde şikâyetçi taraf, yeniden hesaplanacak on gün içinde en yakın sulh hâkimine müracaat eder. Sulh hâkimi, taraflardan biri hakem tayininden imtina etmişse o taraf namına da resen ve sulh hâkimi sıfatıyla bir hakem tayin ederek heyeti tamamladıktan sonra, müşterek hakem sıfatıyla kendilerini reisliği altına toplar.

Bu heyet, meseleyi tetkik eder ve müracaat tarihinden itibaren on gün içinde kararlarını verir. Bu heyete dahil olacak alıcı ve ekici hakemlerinin de 5 inci maddedeki yemin ve bilgi şartlarını haiz olmaları lâzımdır.

Bu heyetin vereceği kararlar katî olup itiraz ve temyizî kabil değildir. Tahkim masrafları, haksız çıkan tarafça ödenir.

MADDE 7 — Hakem heyeti kararı olmaksızın, küf, dara ve su çürüğünden mütevellit tenzilât müstesna olmak üzere, iskonto veya iskarta veya diğer namlarla fiat veya sıklet tenzili veya bedelsiz alınacak kısım tefriki, her iki taraf için yasaktır.

Aykırı hareket edenlerden, tenzilât fiate müteallikse bunun, ve sıklet veya bedelsiz terke müteallikse tenzil edilen miktar kıymetinin on misli ağır para cezası hükmolunur. Tekerrürü

Ad. E.

olur. Hakemler yemin verildiği günden itibaren beş gün içinde kararını verir ve iki tarafa tefhim eder. Tefhim edilemeyen kararlar tarafların zatine veya kanunî ikametgâhına üç gün içinde tebliğ olunur.

Oda ve belediye encümeni bu maksatla fevkalâde ve müstacel içtima akit veya azalarından bir veya bir kaç kimseyi gerek yemin verme, gerek hakem seçme için tevkil edebilir.

MADDE 6 — Hakem kararına tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde sulh hâkimine müracaatle itiraz edilebileceği gibi hakemler gününde karar vermemelerinden veya bir tarafın müddetinde hakemini seçmemesinden dolayı da Sulh mahkemesine müracaat olunabilir.

Sulh hâkimi tarafından biri hakem tayinden imtina etmiş ise o taraf namına da resen bir hakem tayin ederek ve müddeti içinde karar verilmemiş ise tarafların hakemlerini çağırarak ve itiraz halinde yeni hakem tayin etmelerini emrederek ve seçmedikleri halde resen seçerek reisliği altında heyeti toplar bu heyete dahil olacak alıcı ve ekici hakemlerinin 5 inci maddede yazılı yemin ve bilgi şartlarını haiz olmaları lâzımdır.

Heyet müracaat tarihinden itibaren 10 gün içinde kararını verir. Bu kararlar kabili itiraz ve temyiz değildir.

Bu kanuna göre hakemler marifetile halli lâzımgelen işler hakkında hakemler tarafından verilip müddeti içinde itiraz edilmeyen kararların taraflardan birinin müracaati üzerine duruşma yapılmaksızın sulh mahkemesince tesciline karar verilir.

Hakem ücretleri ve diğer masraflar haksız çıkan tarafça ödenir.

MADDE 7 — Küf, dara ve su çürüğünden ileri gelen azaltmalardan başka iskonto veya iskarta veya diğer namlarla bedel veya sıklet veya bedelsiz alınacak kısım ayrılması her iki taraf için yasaktır.

Aykırı hareket edenlerden azaltma bedele müteallik ise bunun ve sıklet veya bedelsiz terke müteallik ise indirilen miktar diğerinin beş katından on katına kadar ağır para cezası hükmolunur. Tekerrürü halinde bu ceza iki

Hü.

MADDE 8 — Fiat kararlaştırılıp satış tamam olduktan sonra, satılan denklar, İzmir mntakasında, tüccar tarafından yüzlerine damga vurulmak, diğer mntakalarda; buna imkân yoksa denk dört tarafından ipe bağlanıp mühürlenmek suretile tesbit olunur.

MADDE 9 — İnhisarlar idaresi ambarına indirilen tütünler, satılmışsa, içlerinde ecnebi maddeler bulunup bulunmadığı anlaşılacak üzere mezkûr idare tarafından muayene olunur.

MADDE 10 — Gerek inhisarlar idaresi, gerek sair alıcılar tarafından tütün ekicilerine ancak ilişik kontratip esasları dahilinde avans ve sair namlarla para verilebilir. Bu esaslar hilâfına şartlar muteber değildir. Bu şekilde verilen para, parayı verene, müsavi fiat ve şartlar dahilinde alışı rüçhan bahşeder.

MADDE 11 — Ekici tütününü, İnhisarlar idaresi ambarına getirip kanun dairesinde transfer muamelesini hazırlar. Bu muamele bitirildiği tarihten itibaren, alıcı on gün içinde bedelini ödeyip tütününü tesellüm etmeye mecburdur. Makbul sebepler olmaksızın, tesellümden imti-

G. İ. E.

MADDE 8 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Gerek inhisarlar idaresi gerek sair alıcılar tarafından, tütün ekicilerine avans ve saire nam ve suretlerle para verilebilir. Bu şekilde verilen para avansı verene müsavi şart ve fiat dahilinde ve bu kanun dairesinde alış için rüçhan hakkı verir.

Rüçhan hakkına malik olan, fiat ve şartların kendisine bildirildiği andan itibaren en geç 24 saat içinde kabulünü bildirmez ise bu hakkı düşer.

MADDE 10 — Ekici tütününü inhisarlar idaresi ambarına getirip kanun dairesinde transfer muamelesini hazırlar. Bu muamele bitirildiği tarihten itibaren alıcı, on gün içinde bedelini ödeyip tütününü tesellüm etmeğe mecburdur. Mücbir sebepler olmaksızın, ödemedi veya tesellümden imtina ederse, ekicinin bu kanunda yazılı tahkim yolile, satış yekûn bedelinin yarısı kadar da tazminat istemeğe hakkı vardır.

MADDE 11 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

İk. E.

halinde bu ceza iki misli biçilir.

MADDE 8 — Hükûmetin şekli aynen.

MADDE 9 — Gerek inhisarlar idaresi, gerek diğer alıcılar tarafından, tütün ekicilerine, tarladaki veya toplanmış tütünleri karşılığı, avans ve saire nam ve suretlerle para verilebilir. Bu şekilde verilmiş para, parayı verene müsavi fiat ve şart dahilinde ve bu kanun dairesinde, alış için rüçhan hakkı verir. Rüçhan hakkına malik olan taraf, fiat ve şartın kanunî ikamet yerine bildirildiği andan itibaren, ekici ve rüçhan sahibi alıcı aynı kasabada bulunuyorlarsa tebliğ anında, başka başka kasabalarda bulunuyorlarsa 24 saat içinde kabulünü bildirmezse bu hakkını düşürmüş olur.

Şu kadar ki, bu baptaki mukavelenin bir sureti, ekicinin cüzdanını aldığı inhisarlar şubesine de verilmiş ise, devir muamelesinden evvel veya devir muamelesi anında peşin para aldığı zate veya müesseseye veya hesabına, almış olduğu para miktarını evvel emirde ödemek veya ahar suretle tesviye için muvafakatnamesini ibraz etmekle mükellef tutulur.

MADDE 10 — Ekici tütününü, İnhisarlar idaresi ambarına getirip kanun dairesinde devir muamelesini hazırlar. Bu muamelenin bitirildiği alıcıya bildirildiği tarihten itibaren alıcı, on gün içinde bedelini ödeyip tütününü tesellüm etmeğe mecburdur. Mücbir sebepler olmaksızın ödemekten veya tesellümden imtina ederse, ekicinin bu kanunda yazılı tahkim yolile, satış yekûn bedelinin yarısı kadar da tazminat istemeğe hakkı vardır.

MADDE 11 — Tütün, usulü dairesinde haciz veya rehin edilmiş veya bu kanunun 9 uncu maddesi son fıkrası veçhile ekici peşin almış olduğu parayı geri vermiş veya tehir ve talik için alâkadarm muvafakatini isbat edememiş bulunmadıkça, ekicinin Devlet veya belediye da-

Ad. E.

kat olarak verilir.

MADDE 8 — Fiat kararlaştırılıp, satış tamam olduktan sonra denkler, tüccar tarafından izmir mıntakasında yüzlerine damga vurulmak diğer mıntakalarda buna imkân yoksa denk dört taraftan ipe bağlanıp mühürlenmek suretile tesbit olunur.

MADDE 9 — Gerek inhisar idaresi gerek diğer alıcılar tarafından, tütün ekicilerine, tarladaki veya toplanmış tütünleri karşılığı avans ve saire nam ve suretlerle para verilebilir. Bu şekilde verilmiş para, parayı verene müsavi fiat ve şart dahilinde ve bu kanun dairesinde, alış için rüçhan hakkı verilir.

Rüçhan hakkına malik olan fiat ve şartın kendisine veya ikametgâhına bildirildiği andan itibaren ekici ve rüçhan sahibi alıcı aynı kasabada bulunurlarsa tebliğ anında, başka başka kasabalarda bulunuyorlarsa yirmi dört saat içinde kabulünü bildirmezse bu hakkını düşürmüş olur.

Şu kadar ki bu baptaki mukavelenin bir sureti ekicinin cüzdanını aldığı inhisarlar şubesine de verilmiş ise, devir muamelesinden evvel veya devir muamelesi anında peşin para aldığı zate veya müesseseye veya hesabına, almış olduğu parayı evvel emirde ödemek veya ahar suretle tesviye için muvafakatnamesini ibraz etmekle mükellef tutulur.

MADDE 10 — Ekici tütününü, İnhisarlar idaresi ambarına getirip kanun dairesinde devir muamelesini hazırlar. Bu muamelenin bitirildiği alıcıya bildirildiği tarihten itibaren alıcı, on gün içinde bedelini ödeyip tütününü tesellüm etmeğe mecburdur. Mücbir sebepler olmaksızın, ödemedi veya tesellümden imtina ederse, ekici bu kanunda yazılı tahkim yolile bedeli ödemeğe ve tesellüme alıcının cebrolunmasını isteyebilir. Ekici talep ederse hakem heyeti satış tutarının yarısına kadar da tazminat alınmasına karar verebilir.

MADDE 11 — İktisat encümeninin teklifi aynen

Hü.

na ederse, tütün bedelinin yarısı nisbetinde tazminat verir.

MADDE 12 — Tütün usulü dairesinde haciz veya rehin edilmiş olmadıkça, ekicinin Devlet veya belediye daireleri veya diğer müessesata borçlu olup olmadığını tesbit vesilesile veya kanunu mahsusundaki şartlardan başka sebeplerle, transfer muamelesi geciktirilemez.

MADDE 13 — Tütün eksperlerinin yetiştirilme, vazife görme ve meslekî mesuliyetleri şekilleri ve kimlerin eksper unvanı alabileceği bu kanunun neşri tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Gümrük ve inhisarlar vekâletince bir talimatname ile tebit olunur.

MADDE 14 — Bu kanunun 1, 2, 3 üncü maddeleri, 13 üncü maddesinde musarrah talimatname hilâfına hareket edenlerden 5 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası almır ve tekrarı halinde bu ceza iki misli olarak hükmolunur.

MADDE 15 — Bu kanuna muhalif olan kanun hükümleri mülgadır.

MADDE 16 — Bu kanun 1 ağustos 1934 tarihinden müteber ve tatbikına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 - V - 1934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuat</i>		<i>Ali</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

G. İ. E.

MADDE 12 — Tütün eksperlerinin yetiştirilme, vazife görme ve meslekî mesuliyetleri şekilleri ve kimlerin eksper unvanı alabileceği Gümrük ve inhisarlar vekâletince bir talimatname ile tesbit olunur.

MADDE 13 — Bu kanunun 1, 2, 3, üncü maddeleri hilâfına hareket edenlerden 5 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası almır ve tekerrürü halinde bu ceza iki kat olarak hükmolunur.

MADDE 14 — Bu kanun 1 ağustos 1934 tarihinden müteberdir.

MADDE 15 — Bu kanunun tatbikına icra Vekilleri Heyeti memurdur.

İk. E.

ireleri veya diğerk müesseselere borçlu olup olmadığını tesbit için devir muamelesi geciktirilemez. İnhisar kanununun devre mâni hükümleri mahfuzdur.

MADDE 12 — Tütün eksperlerinin yetiştirilme, vazife görme, ve meslekî mesuliyetleri şekilleri ve kimlerin eksper unvanını kullanabilip ne gibi hallerde kaybedecekleri bir nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 13 — Bu kanunun 1, 2 ve 3 üncü maddelerine aykırı hareket edenler beş liradan yüz liraya kadar hafif para cezasına çarptırılır. Tekrar edenlere bu ceza iki kat olarak biçilir.

MADDE 14 — Bu kanun 1 ağustos 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 15 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Ad. E.

MADDE 12 — İktisat encümeninin teklifi aynen

MADDE 13 — Bu kanunun 1, 2 ve 3 üncü maddelerine aykırı hareket edenler beş liradan yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde ceza iki kat olarak hükmolunur.

MADDE 14 — Hükûmetin teklifi aynen

MADDE 15 — Hükûmetin teklifi aynen

Contrat - Type

Bir taraftan aşağıda hulâsatan ekici namile zikrolunan ..... kazasma tâbi ..... köyü sakinlerinden ..... ile diğer taraftan ..... mukim olup hulâsatan alıcı namile zikrolunan ..... arasında aşağıdaki alım, satım mukavelesi aktolunmuştur.

Ekici, Tütün inhisar idaresinin ..... numaralı ve ..... tarihli cüzdanı mucibince sahibi bulunduğu cins ve miktarı ve fiyatı aşağıda gösterilen tütünü alıcıya satmıştır.

Tütünler en çok ..... tarihine kadar ..... Tütün inhisar idaresi ambarına indirilip müşteriye usulü dairesinde transfer ve teslim olunacak. Bu müddet zarfında ekici tütünleri hüsnü suretle muhafazaya ve ezik, basık, gibi tütünün nefasetini ihlâl eden ahvale meydan vermemeye mecburdur. Müşteri transfer muamelesini ihzârı tarihinden itibaren en çok on gün zarfında tütünleri teslim edip bedelini tediye edecektir.

Cins ve nevi - manipülasyon şekli - kilo denk - adedi - vasatî fiyat - dara.

Mahsul:

Denk adedi - kilo fiyatı.

Görmez:

Denk adedi - kilo fiyatı.

Yukarıda gösterilen tütünlerin bedeline mahsuben alıcı tarafından ekiciye pey akçesi olarak ..... lira verilmiştir. Teslim ve teslim sırasında denklemlerde küflü ve su çürüğü tütün bulunursa ekici küflü ve çürük tütünü denkten çıkaracak veyahut sikletten tenzil edilecek miktar hakkında alıcı ile anlaşacaklardır. Alıcı ile satıcı anlaşamadıkları takdirde hakeme müracaat ederler.

İşbu mukavele iki nüsha olarak tanzim ve teati edilmiştir.

[İktisat encümeninin 4 üncü maddesine bağlı örnek]

Fiati: Her yerde
5 kuruştur.

T. C.
Gümrük
ve
İhisarlar
Vekâleti

(Soğuk damğa)

Ekiciden tütün alımında kullanılması mecburî örnek - Mukavele

Bu mukavele, ekiciye pey, avans ve saire namlarile mal karşılığı para verme işlerinde de kullanılabilir

1 — Ekicinin:

Adı ve sanı: .....
Adresi: .....

2 — Alıcının:

Adı ve sanı: .....
Adresi: .....

Bu alım satımdan doğan her nevi tebligatın, kendine yapılmış sayılacak kanunî ikamet yeri: .....

Bu alım satımdan doğan her çeşit tebligatın şahsına yapılmış sayılacağı kanunî ikamet yeri: .....

Yukarıda adı ve sanı yazılı ekici, İhisarlar idaresinin . . . . . numaralı ve . . . . . tarihli cüzdanı mucibince sahibi bulunduğu tafsilâtı aşağıda gösterilen . . . . . mahsulü tütününü, yokarıda adı sanı kayıtlı alıcıya satmış ve alıcı da kabul etmiştir. Tütünler en geç . . . . . tarihine kadar . . . . . deki ambara indirilip, usulü dairesinde devir ve teslim olunacak ve bu müddet zarfında ekici, tütünleri eyiçe muhafazaya ve ezik, basık gibi tütünün nefasetini bozacak hallere meydan vermeyecektir. Alıcı devir muamelesinin bitirildiği kendisine ve kabil olamazsa kanunî ikamet yerine bildirildiği tarihten itibaren en geç on gün içinde tütünleri tesellüm edip bedelini ödeyecektir.

Satılan tütünün Cinsi, nevi, işleme şekli	Denk Adedi	Darası	Safi kilosunun fiati Lira	Kuruş
Mahsulü:				
.....				
Görmez:				
.....				

Bu örnek; mukavele arkasında aynen yazılı kanun hükümlerine aykırı olmayacak hususî şartlar: .....

Yukarıda gösterilen tütünler ..... tarafından ekiciye ..... olarak ..... lira verilmiştir. Teslim ve tesellüm sırasında denklerde küflü veya su çürüklü tütün bulunursa, ekici bunları denklere çıkaracak veya bu yüzden sıkletten düşülecek miktar hakkında alıcı ile anlaşacaktır. Bu hususta iki taraf anlaşmazsa, bu mukavele arkasında yazılı kanunda gösterilmiş hakem yoluna müracaat edeceklerdir.

Bu mukavele iki nüsha olarak ..... tarihinde ..... de tanzim ve iki tarafça muhteviyatı dinlenip anlaşıldıktan sonra imza ve teati olunmuştur.

Şahitler: (Mahal ismi) (Tarih)
.....
(İmzalar) (İmzalar)

